

מסמך מרתק

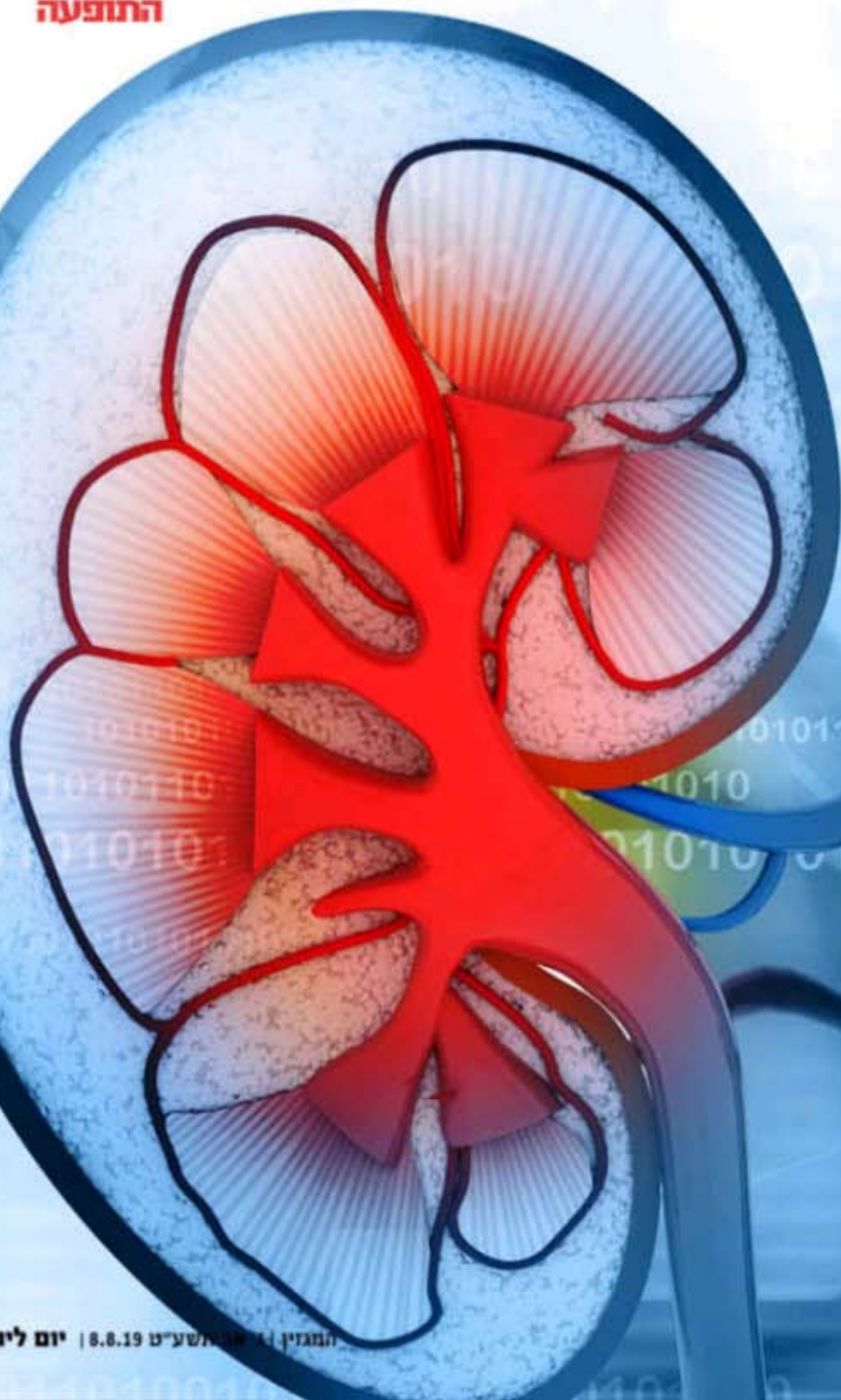
כליות יועצות

אברהם ישראל פרידמן

10 יום ליומן. המגזין | ז' אב תשע"ט 8.8.19

הרב אלי פורטנוי - אברך טיפוסי מרחובות, לא היה אמור להכיר את היהודי בן ה-60, סב לנכדים, איתו הוא שומר על קשר טלפוני חם בעת האחרונה. הם מעולם לא נפגשו, אבל ביום בהיר אחד הם הפכו לאחים לכליה. בשיחה עם "יום ליום" מגולל הרב פורטנוי את סיפור תרומת הכליה המופלא והמדהים שלו ומעניק הצצה מרתקת, רגע אחרי רגע, לעולמם האצילי של תורמי הכליות שמקריבים מעצמם למען האחר | **מתנת חיים - התופעה**

הוצגין | 8.8.19 | יום ליום. 11

הרב אלי פורטנוי, אברך משי, היה בדיוק כמו כל אחד מאתנו, שמעלעל בעלוני תיבות הדואר וזרק לאחר כמה שניות לאשפה. "כמו רוב עם ישראל, פעם בחצי שנה קיבלתי בדואר את חוברת הסיפורים של תורמי הכליה". הוא פותח את המונולוג המעניין עם "יום ליום". "בכל פעם מחדש הלב נקרע מהקשיים שעוברים חולי הכליות, ובראש עוברת המחשבה, שאולי יום אחד גם אני אהיה בין התורמים".

ביום מן הימים, הוא הרגיש קשר עמוק יותר עם הסיפור. "לפני כ-5 שנים נולד לאחד מחברי הטובים בן עם בעיית כליות קשה, והיה צורך בהשתלת כליה.

"בנקודה זו כבר התוודעתי יותר מקרוב לנושא הדיאליזה ולכאב שסביבו. אמנם החבר שלי היה אמור לתרום לבנו את הכליה, אך כבר אז שיתפתי את אשתי במחשבה, שאם החבר לא יוכל לתרום מסיבה כלשהי, אשמח לעזור ולתרום לילד כלית. אך למרבה הצער, לאחר שבכל פעם ניתוח ההשתלה נדחתה מסיבה זו או אחרת, הילד לא שרד. הוא נפטר כעבור שנתיים, עוד לפני שהספיק לעבור את ההשתלה.

"כשהגיעה החוברת הבאה עם סיפורי התורמים, קיבלו הסיפורים בעיני משמעות אחרת והרבה יותר כואבת.

"בפסח תשע"ח החלטתי שהגיע הזמן. באמצע קריאת החוברת כבר

"בפסח תשע"ח החלטתי שהגיע הזמן. באמצע קריאת החוברת כבר שוחחתי עם אשתי על רצוני לתרום כליה, ומיד לאחר החג פניתי למתנת חיים, ששלחו לי חומר על תהליך תרומת כליה"

שוחחתי עם אשתי על רצוני לתרום כליה, ומיד לאחר החג פניתי למתנת חיים, ששלחו לי חומר על תהליך תרומת כליה. אחרי שקיבלתי את החוברת, עברתי עליו כמה וכמה פעמים וראיתי עד כמה שהתהליך הוא די פשוט ולא מסוכן, והחלטתי שאני מתחיל. נפגשתי עם האדמו"ר מקרעטשניף ברחובות, שמאד שמח והתפעל מרעיון התרומה, חיזק את ידי, ובידך אותי בהצלחה".

בתחילה הותאם לו חולה כליות מסוים, אך לאחר בדיקה התברר שההתאמה לא הייתה אמורה להיות קולעת. "לצער, הנתרם המיועד לא עבר את הוועדה, ובמתנת חיים ניסו להתאים לי מועמד אחר. בתחילה עמדה על הפרק בחורה צעירה שנוקקה לכליה, אבל לי לא התאפשר לתרום לה. היא נמצאה בתחילת טיפול להורדת נוגדנים, דבר שהיה אמור לדחות את מועד הניתוח, ולי היה חשוב להגיע אל מבצע ניקיונות חג הפסח כשאני אחרי התאוששות מהניתוח ובכיושר מלא. באורך מלא אחרי פסח זכתה בחורה זו ב"ה לקבל כליה מתורם, ששמו הפרטי זהה לשמי, ומי ידע, אולי נגזר עליה לקבל כליה דווקא מ'אליהו אליעזר'."

"ואז תואם לי חולה בן 60 אב לילדים וסב לנכדים, שנמצא כמעט שנה בטיפול דיאליזה קשים, ושני התורמים שיועדו לו נפסלו בוועדה. ביקשתי ממתנת חיים לנסות ולהקדים את הניתוח שלי מהסיבה אותה פירסתי לעיל, ואכן הרב הבר מנה אישית לבית החולים בבקשה שיפנו חדר לניתוח".

"כעבור שבוע, בכ"ד בשבט, קיבלתי הודעה מבית החולים, שהתמנה עבורי חדר לעוד שבוע וחצי - ו' באדר א' (בדיוק תשעה חודשים לאחר הבדיקה הראשונה)...".

הכנה דרבה

הרב פורטנוי מגולל בשיחה עמנו את הימים שלפני המהלך החשוב, בייחוד בשיתוף עם בני המשפחה הקרובה לקראת צעד משמעותי זה:

"בשבת שלאחר מכן נסענו לביקור בבית ההורים וסיפרתי להם על ההחלטה. ההורים הקשיבו, ותמכו בהחלטתנו. היה חשוב להם בעיקר, לוודא שאני אכן בטוח בצעד המשמעותי שאני עושה, ושקיבלתי על כך אישור הילכתי.

"כעבור כשבוע, סיפרנו גם לאחים ולאחיות על הניתוח המתקרב. עליי להודות, שבהתחלה התלבטתי, וחשבתי שלא לספר כלל על התרומה, ואם כן, אולי לספר על כך רק לאחר הניתוח. אבל לבסוף החלטתי לשתף את

המשפחה, כדי שישמעו על כך ממני, ולא ממקום אחר, אבל בעיקר, כדי שיתפללו למען הצלחת הניתוח. רוב התגובות שקיבלתי מהמשפחה היו תגובות של הבנה והערכה גדולה לצעד הזה.

"את הילדים רצינו להכין לקראת הניתוח, והחלטנו לחשוף אותם לחוברות האחרונות של מתנת חיים. מידי פעם שאלנו אותם מה דעתם על העניין, האם הם מבינים עד כמה חשוב הדבר.

"בשבת שקדמה לניתוח, פרשת תרומה, שוחחתי עם הילדים על חשיבות התרומה לבית המקדש, הוספתי שיש ערך אפילו גדול יותר לעשיית חסד עם הגוף. [ע"פ הגמרא בסוכה מ"ט: בשלשה דברים גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה צדקה בממונו, גמילות חסדים בין בגופו בין בממונו]. לאחר מכן, קראנו ביחד את הספר מאיר העיניים על "הכליה שעוברת דירה", וסיפרתי, שביום שני הקרוב אוכה לקיים מצווה חשובה, ולהעניק חיים לאדם שהכליות שלו לא מתפקדות עוד, והוא עובר טיפול דיאליזה קשים".

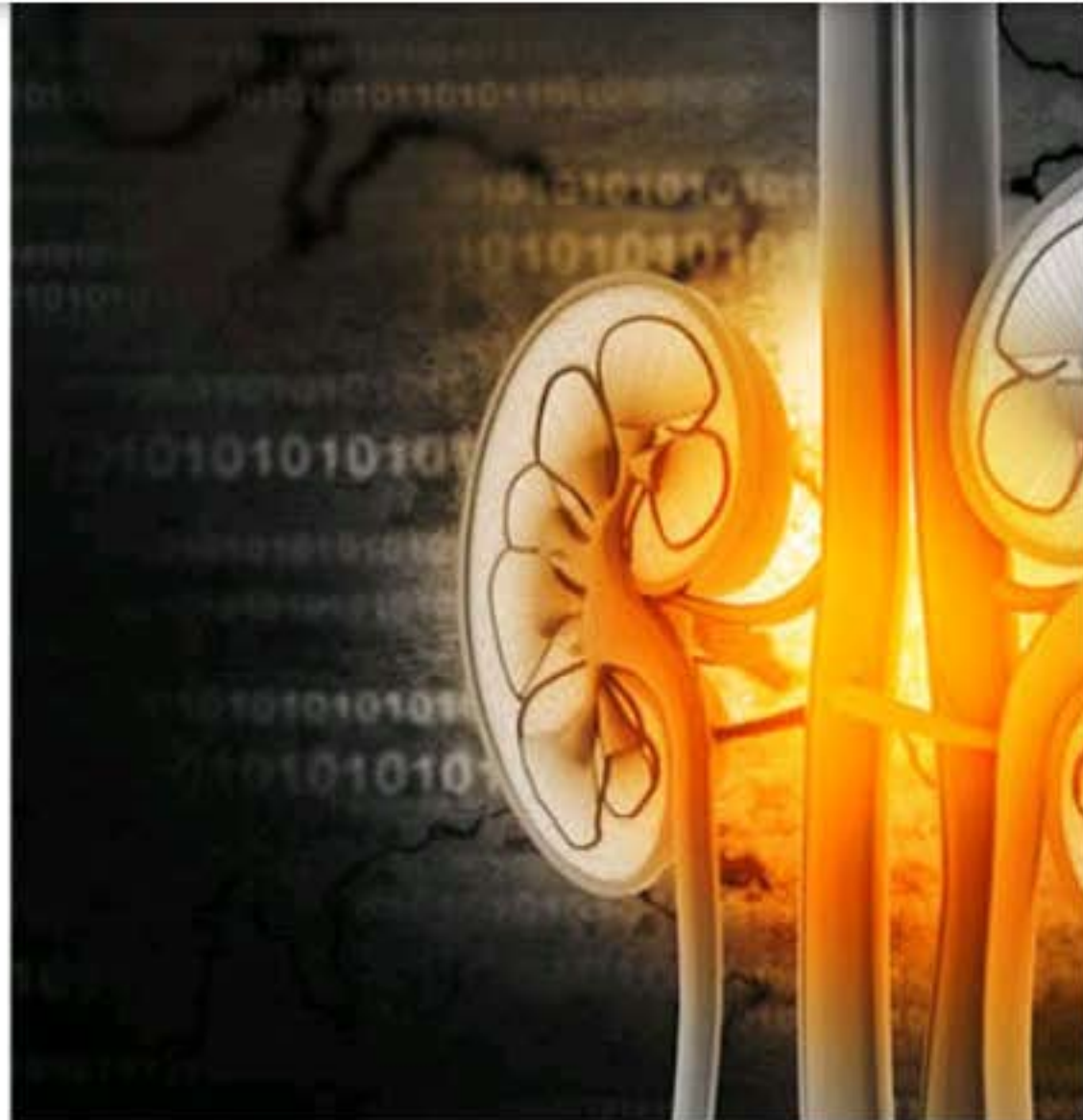
ויהי ביום השני

"ביום שני בבוקר הגעתי בשמחה לבית החולים מוכן לקראת המצווה הייחודית", עובר פורטנוי לרגעי הדרמה,

"לאחר בדיקת דם אחרונה חוברתי

מיד כשהרב הבר ראה
 אותי והזדהיתי בשמי,
 הוא ניגש אלי ונישק
 לי את היד ואמר 'אני
 מנשק ספר תורה...'
 ענית לי לו, 'אם אני ספר
 תורה, אז הרב הוא ארון
 קודש...'

מנחה בבית הכנסת של בית החולים,
 התפילה האחרונה עם שתי הכליות,
 וביקשתי מהקב"ה שהניתוח יעבור
 בשלום ושהכליה תיקלט בגופו של
 הנתרם (במתנת חיים חיברו נוסח
 תפילה מיוחד לכך).

"לאחר התפילה חורתי למחלקה,
 ואחרי שהכינו אותי לניתוח הורידו אותי
 לחדר קבלה לפני ניתוח. הדבר היחיד
 שהסכימו שאני אקח איתי היה דף עם
 שמות לתפילה. זו היתה תחושה נפלאה
 לדעת שאני מכניס את עצמי לניתוח
 בשביל להעניק חיים למישהו אחר,
 ובזכות זה ביקשתי ישועה עבור כמה
 אנשים שנצרכו לכך".

לגבי גודלו של המעשה.

"בהמשך היום הגיעו גם בני משפחתי
 כדי להודות על מתנת החיים שאני
 מעניק לכל המשפחה - אבא וסבא
 בריא - והביעו את הערכתם הרבה לכך.
 שאני מוכן להכניס את עצמי לניתוח כדי
 לעזור לאדם שאני כלל לא מכיר.

"שעה לפני הניתוח ירדתי להתפלל

לצינורית העירווי, סימן ממשי לכך
 שהניתוח כבר בפתח. אחרי ההתמקמות
 בחדר, נכנס אדם לא מוכר ופתח אתי
 בשיחה. תוך כדי שאלות ותשובות
 התברר שהוא חיפש את התורם שלו
 ובסוף גילה שזה אני... לחצנו ידיים
 בהתרגשות רבה, והוא אמר שאין לו
 מילים לתאר את רגשי התודה ועד
 כמה שזה חסד עצום. הוא גם סיפר על
 תהליך הדיאליזה שהוא עובר, עם כל
 הקשיים, דבר שהעמיק את ההבנה שלי

סיפוק ארזי. הרב מורשני

"בתחילה עמדה על
 הפרק בחורה צעירה
 שנזקקה לכליה, אבל
 לי לא התאפשר לתרום
 לה. ב"ה, אחרי פסח
 זכתה בחורה זו לקבל
 כליה מתורם, ששמו
 הפרטי זהה לשמי. ומי
 יודע, אולי נגזר עליה
 לקבל כליה דווקא
 מ'אליהו אליעזר'..."

מר כליות

"אי אפשר לתאר במילים את האושר על פניו של המושטל למחרת, בבוקר שלאחר הניתוח", מתאר הרב פודטני, "כמה משמח לשמוע אותו מספר, שסוף סוף הוא יכול לשתות מבלי לספור כוסות ומבלי לחשב אם מותר לשתות או לא".

למחרת כבר הרגשתי הרבה יותר טוב והשתחררתי הביתה, לא לפני שהוזהרתי לתת לנוף מנוחה, להקפיד על שתיית מים, ושלא להרים משאות כבדים במשך חודשיים.

הקשר, מתברר, נשמר במהלך הזמן: "נמרדתי מהמושטל בברכות הדדיות, ומאז אנו שומרים על קשר סלפוני מידי כמה זמן, מתעניינים זה בשלומו של זה, וכמובן מקיימים את ההלכה "אל יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבר הלכה".

"תקופת ההחלמה הייתה עבורי קלה למדי", הוא מספר, "וכל יום הרגשתי יותר טוב מהיום הקודם. כבר בשבת שלאחר הניתוח יצאתי לבית הכנסת הקרוב לביתי, ושבע אחרי הניתוח, כבר יכולתי למסור שיעור, אמנם הקול היה עדיין חלש מהרגיל, אבל העיקר שלא ביטלנו את השיעור הקבוע.

"כעבור שלושה שבועות חזרתי לתפקוד רגיל ולשגרה היומית שלי. כעבור חודשיים - שבוע וחצי לפני פסח, כבר הרמתי והזזתי חפצים כבדים בבית, וסייעתי בעבודות הניקיון לקראת החג, בדיוק כפי שרציתי ותכננתי".

"בפורים (חודש וחצי אחרי התרומה)" - ממשיך הרב פודטני - "הלכנו לאכול את סעודת הפורים בבית של המושטל עם משפחתי, ולפי הדיבורים והתודות שלהם ראינו עד כמה זה משפיע לא רק על המושטל עצמו אלא על כל המשפחה הסובבת אותו.

"במבט לאחור של כל התקופה - הבדיקות, הניתוח וההחלמה, ניתן לומר שזו היתה אחת התקופות היותר משמחות בחיי, להרגיש את שמחת הנתינה, את הזכות שזכיתי להציל עם גופי נפש מישראל, עד שכאבי הניתוח מתגמדים לעומת האושר במחשבה שיש אדם שחייו ניצלו בעזרתך. ואי אפשר לסיים ללא משפט שממחיש את עוצמת המעשה, משפט שהמושטל כתב לי אחרי התרומה: 'אתה הנס הגלוי של חיי, וכל מילה נוספת - מיותרת'".

כיום, הרב פודטני הפך ל"מר כליות".

"שעה לפני הניתוח ירדתי להתפלל מנחה בבית הכנסת של בית החולים, התפילה האחרונה עם שתי הכליות, וביקשתי מהקב"ה שהניתוח יעבור בשלום ושהכליה תיקלט בגופו של הנתרם (במתנת חיים חיברו נוסח תפילה מיוחד לכך)"

"נקודה מעניינת, ששמתי לב אליה היא, שבמשך כל תקופת הבדיקות וההכנות (שארכה בדיוק תשעה חודשים, כולל הרבה המתנה - כנראה שזה הזמן שלוקח לפני שנוצרים חיים חדשים...) לא הרגשתי שום לחץ, פחד או חשש מהניתוח. גם מכיון שמדובר בניתוח יחסית שגרתי עבור הרופאים, ובעיקר כי לא מדובר בניתוח רגיל אלא בניתוח למסרת נתינה לזולת, והיה לי ברור שניתוח כזה יזכה להשגחה מיוחדת של הקב"ה. תחושה זו ליוותה אותי בכל התקופה הנפלאה הזו, עד כדי כך שאחרי שהתעוררתי מהניתוח והעבירו אותי למחלקה, עדיין בהשפעת ההרדמה, המשפחה של המושטל רצו אחרי ושאלו אותי איך עבר הניתוח ואיך אני מרגיש, התגובה הייתה שהרמתי ידיים לשמים ואמרתי 'ברוך ה' מעולה'..."

"למחרת בבוקר, עוד לפני שקמתי מהמיטה, הגיע חתנו של המושטל לבקר ועדכן אותי, שב"ה הכליה נקלטה והתחילה לעבוד. הודעה זו מילאה אותי בשמחה ובהודיה לה'. במשך היום, הרב הבר הגיע לבקר את התורמים והנתרמים; הלכתי לחדר של המושטל ושם פגשתי לראשונה את הרב (אמנם דיברנו בטלפון ביום שישי שלפני הניתוח, כשהרב התקשר לברר את שמי ושם אמי כדי שהרבנית תתפלל עלי בהדלקת נרות). מיד כשהרב הבר ראה אותי והזדהיתי בשמי, הוא ניגש אלי ונישק לי את היד ואמר 'אני מנשק ספר תורה... עניתי לו, 'אם אני ספר תורה, אז

הרב הנרי יזר ארנן מחנת חיים

תרומת כליות בהלכה

רבה יש בזה.

כמו כן, חתנו מרן שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א כתב במענה לשאלת אברך שמוכן לתרום כליה לחבירו:

"מחוייב אינו, אבל מצוה גדולה לעשות כן, זו עצה הוגנת, הקב"ה נתן באדם שתי כליות, כי אם אחת תתקלקל תהיה את השנייה, כך הוא הסברא, אבל כל זמן שאין ריעותא שכליותיו אינם תקינות - יכול לתרום אחת לחבירו."

מומחים יראי שמיים שדרגת הסיכון בהוצאת הכליה, היא מועטה מאד, ובתשעים ותשעה אחוז מהתורמים הג"ל חוזרים לבריאותם התקינה" (שורת יורה דעת חלק ג סי'ד)

מרן הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל הכריעו "ודאי מותר לבצע ניתוח ולהוציא כליה מאדם בריא כדי להשתלילה אצל החולה, וגם יש בזה מצוה רבה של הצלת נפשות"

כן גם נקט מרן רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, "לא די שמותר, אלא אף מצוה

הטלמוס ההלכתי הגדול בנושא תרומת איברים על פי ההלכה היהודית, נוגע רק לסקרה בו אנו זקוקים ליסול אבר חי מגופו של התורם, ובפעולה זו מקצרים את חייו, אך בתרומת כליה מאדם חי אין מחלוקת שמותר הדבר אף מצוה לעשות כן.

כך - למשל - מסק מרן גאון עוזנו בעל היביע אומר זיע"א: "מותר וגם מצוה לתרום כליה אחת מכליותיו, להצלת חייו של אדם מישראל השרוי בסכנת מחלת כליות, □ נמסר לנו מפי רופאים

"נקודה מעניינת, ששמתי לב אליה היא, שבמשך כל תקופת הבדיקות וההכנות (שארחה בדיוק תשעה חודשים, כולל הרבה המתנה - כנראה שזה הזמן שלוקח לפני שנוצרים חיים חדשים...) לא הרגשתי שום לחץ, פחד או חשש מהניתוח"

אומר, ומצינע את חלקו המרכזי בכך. את העמותה הקדיש הרב הבר לזכר חברו הצעיר והקרוב, והוריו של פנחס רואים בכל אדם שחייו ניצלו ניצוץ מהבן שלא שרד.

מדי כמה ימים ניגש הרב הבר בסיפוק אל המחשב שלו. הוא פותח את תיבת המייל, ומשגר הודעה נרגשת אל חבריו: "אנא התפללו, הוא מבקש שם, 'לרפואת התורמ/ת והמושתל/ת שמעבירים כעת חיים מאחד לשני'. הוא מכיר היטב את

במחלקה המימאשת הכיר הרב הבר את פנחס תורג'מן, בחור יקר, תלמיד ישיבה בן 19 מקרית ארבע, ומסופל דיאלוזה זמן רב, הסבל המשותף איחד את השניים, שלמדו בחברותא תוך כדי סיפול. "התיידדנו מאד. נפשי נקשרה בנפשו" מספר הרב הבר. בסופה של תקופה קשה ניצל הבר הודות לתרומת כליה של חבר. כשיצא את שערי המחלקה בפעם האחרונה, ידע שבטרם ימחק מחייו כל זכר לבית החולים הוא חייב למצוא תורם לפנחס. "הפכתי את העולם, עד שבישרתי לו שנמצאה כליה עבורי". פנחס והתורם נכנסו לשרשרת הבדיקות, אך גופו של פנחס לא עמד בהן ובוקר אחד, יום ב' בחודש אדר לפני שבע שנים, הלך פנחס לעולמו והותיר את הוריו ללא בנים. אחיו הגדול של פנחס, יאיר, נהרג כלוחם צה"ל מאש מחבלים, ופנחס שהיה ממוש חייהם נפטר ב"מלחמת הדיאלוזה".

"יום הפטירה שלו, היה גם יום ההולדת של מתנת חיים" מספר הרב הבר בעצב. "אבא של פנחס התקשר אלי על הבוקר ובישר לי שהנרוע מכל אירע. כל אותו הבוקר התייסרתי איך אנשים מתים סתם כשאפשר להציל אותם בקלות. פנחס היה קרוב, ובשמו החלסתי לפתור את הבעיה".

כשחזרה אשתו בצהריים מצאה את ישעיהו באותה כורסה שבה ישב בבוקר. "תודיעי לבית הספר שאני לא חוזר להיות מנהל", ביקש ממנה, והודיע: "אני עושה סוויצ' בחיים". בשנה שלאחר מכן מצא 4 תורמי ותורמות כליה, ולאשרו לא היה גבול. כעבור שנה כבר היה חתום על 15 השתלות ובשנת 2014 על יותר משישים 'שידוכים'. אך יותר מכך, הרב הבר חתום על שינוי תודעתי עמוק בחברה הישראלית. "ישראל נמצאת באחד המקומות הראשונים בעולם בנושא של תרומה לאנשים שלא חריריח. אני רזה סטטיסטיקה, אבל

"הסיפור של תרומת הכליות הפך לעצם מעצמי", הוא אומר לקראת פרידה, "בימים אלו ממש אני מלווה תורם כליה, ובכל עת ועונה אני משתדל לדבר על הנושא ולעודד עוד יהודים לעשות את הצעד החשוב. כיום, כל גדולי הפוסקים הכריעו שאין בכך אפילו 'ספק סכנה' ושיעור הסיכון הוא באחוזים רחוקים כמו שיעור הסיכון בניתוח קיסרי".

ובכל אופן, ישאל השואל, הלא יש שתי כליות לאדם.

"התשובה המוסרית תאמר, שזה כדי שיוכל לתרום... שכן, זהו האבר היחיד באדם שניתן לתרומה מחיים. בנוסף, אין ספק שטוב תמיד שיהיה לאדם 'כליה ספר'..."

מירושלים לחברון

אבל הרב פורטנוי לא לבד. תור ארוך של יהודים אציליים, תורמי כליות הרואיים, משתרך אחריו. והכל מתחיל מיהודי בודד, שהרגיש על בשרו את החובה והזכות גם יחד שבהשתלת הכליות. הנה הסיפור המלא.

לא הייתם אמורים להכיר אותו, את הרב ישעיהו הבר, יהודי ירושלמי. הוא שימש בשלושה כר"מ בישיבה וכמנהל חינוכי של בית ספר גדול. כל זה עד - עד לאותו היום, שבגופו התגלתה מחלה קשה. כליותיו קרסו תוך זמן קצר, והוא התודע לשגרה האיומה והכואבת של טיפולי הדיאלוזה. "נאלצתי לזנוח את כל החיים שלי ואת תלמידי היקרים, ישבתי שעות ארוכות בטיפולי הדיאלוזה הקשים כשכל תקופה קצרה מישהו סביבי לא מגיע יותר לקבל את טיפולי הדיאלוזה, ואני מבין שהוא לא

כשהקים הרב הבר את 'מתנת חיים', הוא קיבל החלטה כי כל פעולותיה יבוצעו בהתנדבות, כמוהו גם כל העוסקים בעמותה, עושים זאת בהתנדבות מלאה, וכך גם התורמים. עושים את המעשה המדהים של הצלת חיים, ללא תמורה.

אך כמו תורמי הכליות, גם הוא לא מפסיק להתרגש לרגע. "יש לאנשים הרבה מה לקנא בי על כך שאני מבלה את זמני בקרבת האנשים שתורמים מעצמם. זה העונג הכי גדול" הוא מדגיש, ומספר על הודעת טקסט שקיבל לאחרונה מתורם כליה, אב לשישה ילדים, זמן קצר לאחר שזה הציל את חייה של אישה זרה לחלוטין בשם ענת. "הוא כותב לי 'המשפחה של ענת קנו לי שוקולד, מיץ ובושם, ורצו לקנות לי בגדים לילדים. את המיץ והשוקולד לקחתי בלית ברירה כדי שלא למנוע בהם, את הבושם לא הסכמתי לקחת בשום אופן והסברתי שאני עקשן, והזהרתי אותם שלא יעזו לקנות שום דבר לילדים".

את ההודעה מקריא הרב הבר בשילוב של התרוממות רוח והתפעלות "אלה האנשים המופלאים שאני במגע איתם. את האצילות שלהם שאני רואה בעיני בכל יום, ואת החיוכים המאושרים של ילדי המושתלים שזכו בהם מחדש, לא אחליף בשום הון שבעולם". ■

מצליחים הרבה יותר. לי היום יש חזון ברור שבעזרת השם תוך 4 או 5 שנים לקצר את רשימת הממתינים להשתלה למינימום ולפתוח דף חדש - שכל אדם שזקוק להשתלה תוך כמה חודשים יקבל. זו חובתנו כחברה וכעם".

בדמיין, חיי

לפני מספר שנים - קצת אחרי הפינוע הרצחני בבית הכנסת 'קהילת בני התורה' בהר נוף - קיבלה פעילותו של הרב הבר משנה תוקף. הבאת חיים לעולם, הוא אומר, היא גם צוואתם של ארבעת חבריו לבית הכנסת. "אני גר ברחוב אגסי בהר נוף. הכרתי אישית את הנרצחים בטבח הנורא וראיתי את התגלמות הרוע האנושי שהיא בדיוק ההיפך ממה שאני עוסק בו".

כמו כל דבר בחייו של הבר, העצב והשמחה כרוכים זה בזה. כשבוע אחרי הרצח חגג באותו בית כנסת את הברית לנכדו הראשון, ובשבוע בו הודעוה הארץ מתמונות הזוועה, שבר הבר שיא של השתלות. בדיוק ארבע כליות, שהעניקו חיים לארבעה יהודים. "מול הזוועה המחרידה הזאת אנחנו עוסקים בלהוסיף חיים" הוא מצהיר בקול רועד.

אחרי שהשקיע בהם שעות של הסברים, תיאומים ובעיקר מידע מרגיע. "אני לא מחקה איזה ארגון אחר - כי אין כזה, אין לי מודל פעולה" הוא מסביר.

"הכול יש מאין, שיחות הסברה עם אנשים. היום ברוך השם אפשר לומר בפרספקטיבה של שבע שנים שהמצב בישראל הולך ומשתפר. אם ההליך פה היה מתנהל כמו באמריקה, של חודש בירוקרטיה ולא תשעה חודשים, היינו

**לי היום יש חזון ברור
שבעזרת השם תוך 4
או 5 שנים לקצר את
רשימת הממתינים
להשתלה למינימום
ולפתוח דף חדש - שכל
אדם שזקוק להשתלה
תוך כמה חודשים
יקבל. זו חובתנו כחברה
וכעם".**

